

# KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOCENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY  
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

<p><b>Predplatná cena :</b> Na celý rok ... 4 koruny — hal. Na pol roka ... 2 " — " Na štvrt' roka ... 1 " — " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p><b>Zodpovedný redaktor :</b> <b>Dr. ALEXANDER ERNSZT,</b> páp. komorník. <b>Majiteľ a vydavateľ :</b> <b>JÁN MOLNÁR.</b></p>	<p><b>Redakcia a vydavateľstvo :</b> Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlásy a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</p>
---	---	--

## Prípravy ku sekularizácii.

Pod sekularizáciou lo treba rozumieť, že cirkevné majetky odovzdané majú byť svetským rukám, zretedelnej povedané znamená to tolko, ako olúpenie katolíckej cirkvi o jej majetky. Pofažne tohoto úradné noviny freimaurerov, ktoré v Budapešti pod menom «Kelet» vychádzajú, v čísle od 20. januára donášajú zprávu o tom, čím sa v najbližšej minulosti zaoberali freimaureri v jejích lóžach. Z týchto zpráw vysvitá, že ačpráve fraimaureri v mnohých otázkach nesúhlasia spolu, v jednej veci ale pevne držia spolu a táto vec je krutý boj proti klerikalizmu, totižto proti katolíckej cirkvi. Keď je o tom reč vo fraimaurerských lóžach, akým spôsobom by bolo možno katolícku cirkev o jej majetok olúpiť a učiniť ju celkom nemožnou, vtedy sú všetci freimaureri jednej mysle, všetkým iskria sa oči a penia sa huby a takrečení «bratia», medzi nimiž štyri pätiny sú z národu vyvoleného, jednohlasne volajú: «ukrižuj», «dolu s klerikalizmom», «odobrať treba kňazom majetky» atd.

Vo všetkých lóžach freimaurerských o inom ani nepovedajú, ako o boji proti klerikalizmu a o sekularizácii.

Tak freimaurerská lóža menom «Humbolt», ktorú založil nedávno zomrelý ministerský radca Georg Joanovics, prijala freimaurera Farkasa návrh: «aby utlačený bol klerikalizmus, čo najskorej stane sa skrze sekularizáciu».

Píšu ďalej spomenuté noviny freimaurerské «Kelet» v čísle 18. novembra: že v lóži Humbolt pri všestrannej veľkej pozornosti prednášku

držal dr. Szakolczai o «klerikalizme a o jeho utlačení». V tejto prednáške vysvetloval ten freimaurer: «Dejepis klerikalizmu a stanovisko, aké zaujíma kňazstvo. Toto stanovisko rídí sa vraj dľa každého panujúceho smeru. Klerikalizmus je — povedal — plodom hospodárskych pomerov a najväčším nepriateľom je všeobecného blaha. bohatnutia a všeobecnej vzdelanosti».

Každé slovo tejto prednášky je nehanebná lož. Dľa pochopov židovsko-freimaurerských pod «všeobecným blahom», «bohatnutím» to treba rozumieť, že len židia oplývajú všetkým, pospolitý ľud ale mizne, hladuje a chodí otrhaný. Že je tomu skutočne tak, nech ide freimaurer Szakolczai na Horniaky a tam sa rozhladne — nie ale cez židovsko-freimaurerské okuliare — a aj sám sa nad tým zhrozí, čo tam židia robili s úbohým slovenským ľudom, nakoľko ho vyzliekli z majetku, olúpili o jeho peniaze a mravy. A tento zo všetkého olúpený ľud kto bráni proti úžerúikom a ohlupovaniu pálenkou? Snáď freimaureri? Nech vystúpia freimaurerskí korifei a povedia, kde a kedy pozdvihli slovo proti neslýchane rozširovanému alkoholizmu, ktorý — aspoň na Horniakoch — jedine židia rozširujú? A kto bráni úbohých Slovákov proti pijaviciam, čo z Haliča prichodia, kto vyučuje tento ľud, kto tam sriaďuje úverkové a potravné spolky, či nie výlučne tí na oheň odsúdení klerikáli? Veď keby to od židovstva záviselo, odrazu vykynožilo by všetky kresťanské spolky. Hľa, z toho vidíme, ako vyzerá to všeobecné blaho a bohatnutie, ktoré židovskí freimaureri spomínajú a kto sú opravdoví priatelia a nepriateli pospolitého ľudu.

V tej istej «Humbolt» menovanej lóži freimaurer Dénes *Diner* v jeho prednáške vyvolával freimaurerov do boja proti klerikalizmu a povedal: «z ktorej strany treba nepriateľa napadnúť». Poukázal na veľkú moc tohoto nepriateľa, ktorá záleží v jeho obrovských (!) majetkoch, kým krajina pri nesmiernom zvyšovaní daní, ohromných dlžobách len malú čiastku vie zaokrývať. Pred sto rokami — povedá — naša krajina stála nad prepastou úplného zničenia, roku 1808. žiadali vôbec sekularizáciu kňazských statkov; čo vtedy prekazené bolo, to teraz pomáha previesť tábor socialistov (!) Spomínal freimaurer *Diner* v jeho prednáške aj školské záležitosti a vyzdvihol, že výchovu ľudu na každý pád vyňať treba z rúk kňazov. (Hľa, židovstvo, ktoré v katolíckych gymnáziách kňazi vychovávajú, keď vstúpia do života, tak sa odplácajú, keď z freimaurerských dier vykrikujú: že kňazov vyhnať treba zo škôl!)

V druhej freimaurerskej lóži, ktorá má meno «Comenius», žid a freimaurer Adolf Feles navrhol: «aby ku dosiahnutiu každého freimaurerského cieľa utvorená bola spoločná veľká základina, z ktorej by sa zaokrývaly všetky výdavky s rozširovaním freimaurerských zásad spojené». Žid a freimaurer Armin Biró zas navrhol: «aby freimaurerstvo celú svoju pozornosť a silu obrátilo na sekularizáciu. Žiadal utvorenie permanentného výboru, ktorý otázku sekularizácie neustále udržiavať má na dennom poriadku a poľažne toho, čo freimaurerstvo alebo jednotliví previesť môžu v tejto veci, aby zo dňa na deň ustálil, čo každý má robiť. (Dľa novín «Kelet» freimaureri prijali tento návrh, pritom ale vyzdvihli: «že boj freimaurerov není namierený proti náboženstvu, nadovšetko proti náboženstvu katolíckemu». Hľa, ako sú tí židovskí freimaureri láskaví oproti katolíckej cirkvi! Uzavrú, že katolíckych kňazov treba orabovať jejích majetku a zo škôl že ich treba vyprášiť, všetko to ale — Bože zachovaj — není namierené proti katolíckej cirkvi!

Títo freimaureri rovnajú sa na vlas cigánskym lúpežníkom, ktorí dakde v lese bývajúcú rodinu vyrabujú a keď sa im vyrabovaný gazda žaluje, čo dá teraz jeho deťom jesť, tým ho tešia, že môže byť rád, že ho i s jeho deťmi nezavraždili a že preto, že mu všetko vzali,

neni sú jeho nepriateli, bo ten majetok, o ktorý ho orabovali, aj oni potrebujú.

Židovstvo cíti, že je to už trochu viacej ako žart, že sa katolíci po celej krajine organizujú; aj to vidí židovstvo, že vyvlastňovanie kresťanov dnes už neide tak ľahko, ako pod liberálnymi vládami, ktoré tak žalostne oplakáva; deň po deň aj to zkusuje židovstvo, že sa kresťania, keď aj pomály, nepretržene organizujú, sdružujú a spolu držia za príkladom židov, ponevác aj všetko toto vidia, zkusujú a cítia, zčiasťky z pomstvy proti katolíckemu duchovenstvu, bo organizuje katolícku Jednotu, zčiasťky z pažravého lakomstva skrývajú sa v dierach freimaurerských a z tadial vydávajú heslo: «aby otázka sekularizácie cirkevných majetkov jednotajne udržiavaná bola na dennom poriadku».

Nezabudnime na to, že pod larvou freimaurerstva ukrývajúce sa židovstvo vydalo to heslo, že otázku sekularizácie permanentný výbor na dennom poriadku bude udržiavať a zo dňa na deň nariadovať, čo každý freimaurer má robiť. Proti týmto cigánskym lúpežníkom brániť sa všemožným spôsobom prísnu povinnosťou je katolíkov. Netreba ani dlho rozmýšľať nad tým, že čo židov, ktorí sa už do jejích kože vzmešú nemôžu, najviacej bolí: to je rebach! Veľmi mnoho takých miest je po vidieku, kde kresťanské obyvateľstvo proti jeho vôli prinútené je kupovať v židovských sklepoch z tej jednoduchej príčiny, bo tam není kresťanských sklepárov. Tomuto by sa tak dalo odpomôcť, keby učitelia v prostredných školách pozornosť kresťanských mladíkov obracali neustále na kupectvo. Na tom treba pracovať, aby v strediskách jednotlivých vydiekov nachodily sa kresťanské kupectvá. Keď je toto prevedené, dedinský ľud pri každej príležitosti upozorňovať sa má na to, ktorý článok u ktorého kresťanského kupca je k dostaniu, aby kresťan nikdy neišol do židovského sklepu alebo k židovskému pravotárovi, keď sa v tom meste kresťanský sklepár a pravotár nachodia. Týmto spôsobom sekne židovským sklepárom; soberú jejích haraburdy a vyvandrújú ta, kde sa kresťania ešte nelapili lepšieho rozumu. Proti židovstvu vo freimaurerských dierach potajomne organizovanému obrániť sa môžeme len pevnou organizáciou katolíckou.

Š. P.

## Čo je «Jednota Katolícka»?

*Jednota Katolícka* je družstvo alebo spolok. A čo je družstvo alebo spolok? Družstvo alebo spolok je to, keď viacej ľudí za jednu vec, za volaaké spoločné dobro, za jedon duševný alebo hmotný choseň-a úžitok sa sdruží a spojí a keď všetci, čo sa spojili a sdružili, jednomyselne na tom pracujú, aby vznešený ten cieľ, ku ktorému sa spojili, dosiahnuť mohli.

V mnohých obciach jestvujú už aj u nás všeliaké spolky. Vidíme po všetkých stranách spolky hasičské, veteránské, spolky kresťanské, potravné, úverkové, spolky gazdov, plodiny zceňujúce, spolky ruženské atď. — Spolky tieto sú preto potrebné, lebo jedon človek sám zo svojich síl veľmi málo môže obsiahnuť. Čo by na príklad jedon hasič samotný mohol vykonať? Ponevác teda jedon človek samotný tak v súkromnom, ako vo verejnom živote veľmi málo previesť môže, preto sa tí ľudia, čo sú jedného ducha, zmýšľania, rovného presvedčenia v jedno družstvo, v jedon spolok musia spojiť. — Len týmto spôsobom je možno šlachetné ciele, ktoré si ľudia pred seba vezmú, dosiahnuť k osohu jednotlivých a celej krajiny.

Aj my preto vstupujeme do spolku, ktorý sa menuje «*Jednota Katolícka*», aby sme si naše kresťansko katolícke práva obránili, udržali a nové si vybojovať mohli. Naš spolok, ako to už aj jeho meno ukazuje, má byť «*Jednota*». Bez «*Jednoty*» totiž nebolo by nič z tohoto spolku. Následkom toho každý jednotlivý a všetci údovia alebo členovia spolku musia mať jednu myseľ, musia jedno chcieť; lebo keď každý volačo iného bude chcieť, jedon pojde čihý a druhý hottó, vtedy aj ten najpeknejšie sriadený spolok nikdy nezvífazi a nemá žiadnej trvácnosti a budúcnosti.

Naša «*Jednota*» je «*Katolícka*», lebo v tomto spolu môžu byť len katolíci, ktorí sa spoja ku obrane katolíckych práv a zásad a ku napomáhaniu všeobecného dobrého jednotlivých a celej krajiny.

Čert najviacej prenasleduje našu katolícku cirkev, lebo mu táto najviacej stojí v ceste; nestará sa o židov, luteránov alebo kalvínov, lebo by s tými ľahko bol hotový. Katolíci majú cirkevné majetky, fundácie, základiny; pažravý

čert len tieto chce shabať; druhým nezávidí jejich majetky.

Kto má teda katolícke cirkevné majetky, katolícke práva a zásady brániť, keď nie my katolíci? — Aké dietky by sme boli, keby sme našu milú matku, katolícku cirkev totiž neobránili? Pohliadnime len pozorne na inovercov, ako tí spolu držia, ani keby sglejení boli. Teda len my by sme mali byť lahostajní, nedbanliví a nemali by sme spolu držať a starať sa o naše veci? Či máme radšej mať inovercov, ako našu spoločnú matku, svätú cikev? — Hľadme napraviť naše chyby. My nesmieme len dla mena byť katolíci, lež máme byť vždy a všade, v súkromnom a verejnom živote našej cirkvi, našej viere s telom i dušou oddaní katolíci.

Keď teda chceme byť katolíci a chceme za našu vec, za naše záujmy bojovať, práva našej cirkvi a jedon druhého brániť, musíme sa sje-dnotiť a spojiť, lebo len tak zvíťazíme nad našimi nepriateľmi. Aby sme ale nad našimi nepriateľmi skutočne aj zvíťazili, ten spolok, v ktorom sme sa sjednotili, musí byť aj silný. — Nuž ako môže ten spolok byť silný a pevný? Tak, keď má mnoho členov. A toto zas ako sa dá previesť? Neni v tom žiadnej ťažkosti. Jedna obec má ku príkladu päťtisíc obyvateľov, z ktorých môžeme rátať, že je tritisíc katolíkov, z týchto môže byť nedospelých do 16—20. roku asi dvetisíc, ostáva teda v takej obci ešte vždy tisíc katolíkov, ktorí môžu a majú vstúpiť do *Katolíckej Jednoty*. Nuž ale keď my vždy len jedon druhého čakáme a keď v nejednej veľkej obci, len niekoľko katolíkov vstúpi do *Jednoty*, či tá potom môže byť silná? Môže byť v jednej obci aj tristo členov *Jednoty*, keď ich počet protivníkov päť, šesť krát prevyšuje, aká je to potom sila?

Keby nás ale aj mnoho bolo, či je na tom už dost? Či vojakov len odoberajú, assentujú a potom hned idú s nimi do vojny? Pravda nie! Najprv ich musia vycvičiť, exsercirovať, vojaci musia byť poslušní, musia dobre rozumieť kommando, musia vedieť trpeť a vydržať a nesmejú hned vôľu ztratiť. Pohliadnime teraz na seba, či s tým, že do *Jednoty* vstúpime sme už vycvičení, či sme jedného ducha, rovného zmýšľania a presvedčenia, či sme poslušní a vytrvanliví? — Či už vieme bojovať a pracovať za

naše sväté ciele? To jedno si teda dobre zapamätajme, že bez práce neni sú koláče a neni ani víťazstva nad mnohými nepriateľmi našej svätej viery.

Čo teda máme robiť aby naša «Katolícka Jednota» bola silná a zvíťazila nad nepriateľmi svätej cirkvi, našej viery a vôbec katolíckeho ľudu? Musí nás mnoho byť a musíme byť dobre vycvičení. Mnoho nás bude, keď sa jedon každý usilovať bude svojich príbuzných, priateľov a známych pre «Katolícku Jednotu» získať; vycvičení budeme, keď sa budeme učiť. Kto sa nechce učiť, ostane sprostý a sprostému neni pomoci. Máme usilovne čítať spisy «Katolíckej Jednoty»; kto ale nevie čítať, nech počúva druhých. Musíme byť poslušní, vytrvanliví v práci, musíme jedon druhého k dobrému povzbudzovať, lásku kresťanskú medzi nami rozmnožovať a vtedy zvíťazíme a sväté ciele jej k nášmu dobrému akoiste dosiahne «Jednota Katolícka»!

**Inšpektor.**

## Hospodárstvo a domový priemysel.

Jestli nášemu pospolitému ľudu v pravom zmysle slova ku pomoci prispieť chceme, potrebné je, aby sme ho vzdelávali, medzi iným zvlášte vo veciach hospodárskych a domovom priemysle.

Keď dakedy, tak prítomne je nadovšetko potrebné, aby sme robotné sily a čas dostatočne využítokovali. Ťažké vyžitie a s každým dňom zrastajúca drahota všetkých článkov ku životu potrebných, nútia takmer každého, aby svoje sily a svoj čas tým spôsobom upotrebil, že by si svoj osud poľahčil a hmotný blahobyť dľa možnosti zabezpečil.

Nadovšetko triedu malých hospodárov treba podporovať. Títo totiž najviacej musia trpeť v zápasoch o všedenné vyžitie. — Najvýdatnejším spôsobom podporujeme ich, keď ich vzdelávame v hospodárstve a v domovom priemysle.

Celá bieda naša najväčším dielom z toho pochádza, že náš ľud cez dlhú zimu nemá žiadneho výrobku. K výrobku a pobočnému dôchodku treba teda pomôcť malým hospodárom a vôbec ľudu. Na tom pracujú štátnici vo všetkých kultúrnych štátoch. My v Uhorsku ani v

tomto ohľade nesmieme zaostať. Aj nezaostaneme! Počiatok je učiný. S akým výsledkom presvedčíme sa z nasledujúceho.

Minister orby Ignác *Darányi*, ako v mnohom inom ohľade, tak aj v tomto zaujal sa za triedu malých hospodárov a vôbec za pospolitý ľud, keď zaviedol akciu, aby ku vzdelaniu ľudu vo veciach hospodárskych vydržované byly hospodárske prednášky a zároveň prednášky ku vzdelaniu ľudu v domovom priemysle. Výsledok tejto akcie je prekvapujúci. Desät tisíc ľudí naučí sa už každý rok daktorému odvetviu domového priemyslu. Cez zimu pletú ľudia koše, robia lopaty, vidly a rozličné nástroje z dreva.

Tomuto učia sa ľudia u nás už v štyristo obciach. Minister orby poslal ta učiteľov a popredných robotníkov, ktorí ľud v domovom priemysle vyučovať majú.

Nemému dieťaťu ani vlastná matka nerozumie slova. Predstavení obce majú preto takých učiteľov od ministerstva orby svojou cestou pýtať. Vo všetkých dedinách, kde títo učitelia jejich blahonosnú prácu začali, aby ľud v rozličných odvetviach domového priemyslu vyučovali, majú ľudia už teraz cez zimu na tisíce a tisíce pobočného dôchodku.

Toto dokážeme nasledujúcim príkladom:

V beregskej stolici je jedna nepatrná dedinka, menom Kis-Rákócz. Leží ona v kraji, ktorému — ako hovoria — Pán Boh dobrú noc dával. Je to teda kraj opustený, ľudia tej dedinky boli zúbožení, takrečeno hladom zmorení. Nech ale dnes navštívi volakto túto dedinku! Samý život a blahobyť tam najde. Čo to zapríčinilo? — Je tomu asi šesť rokov, čo minister orby poslal ta jedného učiteľa a ten naučil ľudí brezové metly robiť. Možno, že sa volakto zasmieje nad týmto, Obyvatelia dediny Kis-Rákócz vyrobí si cez zimu na metlách dobre vyše miliona korún.

Čo mohla dedinka Kis-Rákócz, prečo by sa nemohly na to a vôbec na domový priemysel dať iné väčšie dediny, najmä také, čo ležia pri lesoch, alebo pri riekach, kde rastie vrbie? — Metly robiť cez zimu neni haňba, bo za ne dobre platia. Hlavné miesto Budapešť deväťdesiat tisíc korún platí každý rok za brezové metly. Z brezového a vrbového prúťia pletú na miliony a miliony košíkov k vyvážaniu hrozna a

ovocia. Tridsaťtisíc rodín zaoberá sa už v Uhorsku s domovým priemyslom. To je ale všetko málo. Na milióny košíkov a všeliakých nástrojov z dreva dovážajú ku nám každý rok z Haliča a z Bukoviny. — Kolké peniaze by si náš ľud cez zimu zarobil, keby aspoň stopäťdesiat, dvestokrátisíc rodín zaoberalo sa v zime domovým priemyslom.

Výrobbu a pobočného dôchodku treba dať našemu ľudu. — To bolo cieľom ministra orby, keď roku 1899. začal túto akciu. Že táto akcia prospieva, o tom svedčí to, že na prednáškach domového priemyslu minulého roku súčasťnilo sa v 391 obciach 11.490 malých hospodárov. Toho roku zariadia ešte 482 kurzov, skrze čo počet domový priemysel prevádzajúcich porastie o nových 4000 členov. Pri hospodárskych kurzoch vycvičilo sa tiež 1500 hospodárov v domovom priemysle.

Ku vzdelaniu ľudu v hospodárskych veciach vydržovalo sa cez zimu minulého roka 3126 prednášok po rozličných stranách krajiny a na týchto súčasťnilo sa 186.032 hospodárov. Táto akcia poriadla značne tohoto roku, lebo včul už 4552 prednášok bude sa vydržovať.

Uhorsko je hospodársky štát, ako taký zpevnie a zmohútne len tak, keď naši hospodári a poľní robotníci zmožu sa hmotne. — Toto ale stane sa len rozumným prevádzaním poľného hospodárstva a domového priemyslu.

Dlhý čas zimný treba teda vyúžitkovať. — Predstavenstvá obcí nech si od ministerstva orby žiadajú hospodárske prednášky a učiteľov domového priemyslu. — V terajšej fažkej dobe bude to na veľkú hmotnú pomoc hospodárske-  
mu ľudu!

## Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Jeden rok je tomu, čo Katolícka Jednota 26. januára 1908. po prvý raz rozvinulo jej zástavu v slávnostnom shromaždení vo veľkej redute hlavného mesta vydržovanom. Slová vodcov: «Do jedného tábora sa katolíci!» ktoré vtedy odznely, hýbu teraz vrstvami katolíckeho obecnstva po celej krajine. Driemajúci, pomlúvaní a tupení katolíci vzkriesení sú k novému životu. Všetci vážni politici a nepolitici verejného

života sú už vôbec tej pevnej mienky, že krajinu našu z rúk socialdemokratov, freimaurerov, židovských volnomyselníkov a iných nepriateľov kresťanstva vyslobodiť môže len taká neodolateľne pevná organizácia, ako je Jednota Katolíckeho Ľudu.

Ako ožívajú a ku seba povedomiu prichádzajú katolíci hlavného mesta Budapešte, toho zrejším dôkazom je, že utvorené tu organizácie 26. januára vo večerných hodinách na siedmych rozdielnych miestach vydržovali shromaždenia. Štefan *Rakovszky* predseda, Mikuláš *Zboray* podpredseda a Alexander *Ernszt* hlavný správca Jednoty rad-radom navštívili tieto shromaždenia a vítaní boli všade s hlučnými ováciami.

Po iných stranách krajiny minulého týždňa vydržované boli účtujúce a utvorené shromaždenia v nasledujúcich obciach:

**Poprád, Nedecz** (stolica Szepes), **Körtés, Rőjtök, Muzsaj, Hertnek, Vasszentmihály, Máramarossziget, Foktő, Várgedefürdő, Mártonfalva, Ebed, Sárszentmihály, Kula, Vásárosmiske, Nyitraegerszeg, Szilberek, Alsómocsolád, Pesthidegkút, Bácsujlak, Nagydabas, Bátaszék, Kocs, Béb, Miklóshalma, Kékesd, Sárbogárd, Fertőszéplak, Barkó, Felsőkismártonhegy, Lyubotén, Vikány, Tata, Bács, Pécs, Zilah, Kőrösladány, Mélykút, Merseváth, Sárrod, Mosonszentandrás, Babóca, Hrustin, Dévaványa, Szendrő, Boroszló, Jászapáti, Egyházasszececsőd, Vámosmikola, Vaskút, Lorethom, Liptónagybobrócz, Gyulaj, Héthalom, Abaujkér, Nyitraivánka, Gamás, Jác, Zsipa, Sopronhorpács, Czellödömök, Vigvár, Hosszúhetény, Bólya, Dunacséb, Ráczmecske, Draskovec, Zemplénboly, Závod. Bori, Mosonujfalu, Tiszolcz, Csorna, Tápiószele, Kecskemét, Nagysomkut, Ragaly, Sajóvárkony, Nagysöre, Fót, Krasznabélek, Magyarigen, Dömös, Kékellő, Tarkó, Krassóva, Beregszász, Rabócz, Csanálos, Piliscsaba, Páka, Pápateszér, Városszalónak, Bezda, Felsőpaty, Füleksávoly, Ujvároska, Vörösvár, Beregszeg.**

K povšimnutiu miestnym správcom Jednoty. Tým organizáciám, ktorých miestni správcovia tohoročné poplatky jejích členov už odoslali, k druhému sošitu pripojíme aj členovské osvedčenia. Pri pozdej odoslaných poplatkoch pripoja sa osvedčenia ku tretiemu sošitu. V mnohých organizáciách značne poriadol počet členov. Zkadiť nám opravené menoslovy členov už poslali, tam pošleme sošity v zodpovednom počte. Kde sa to ešte nestalo, tam odošleme sošity v tom počte, ako vlni. Chýbajúce prvý sošity odosielame s druhým. **Kancellária Jednoty.**

## Kreštansko-sociálne prednášky v Nitre.

Všestranne tešíť sa môže kreštanský svet tomu vývinu, aký badať na poli spoločenskej akcie v Nitre, kde pod správou dr. Jána *Kaszala* najprikladnejšie účinkuje spolok kreštansko-sociálneho robotníctva.

Kreštansko-sociálne družstvo najprvší a cez tri dni trvajúci kreštansko-sociálny kurz držalo v tomto meste 31. januára, 1. a 2. februára. Programm prednášok bol nasledovný: V nedeľu 31. januára o 10. hodine predpoludním zahájil kurzus predseda družstva dr. Alexander *Giesswein* rečou o kreštansko-sociálnej politike. Po zahájení kurzu rečnil Andor *Bartos*. Popoludní o 3. hodine držal prednášku o vysťahovaní dr. Karol Hencz, za tým rečnil dr. Štefan Krajsovits.

Dňa 1. februára popoludní o 5. hodine držal prednášku o sociálnej akcii a intelligencii, krajinský vyslanec Julius *Jánoky Madocsányi* a o socialdemokratických programoch rečnil podpredseda družstva a krajinský vyslanec dr. Alexander *Ernszt*.

Predpoludním o 10. hodine dňa 3. februára držali prednášky: redaktor Ján Huber o tom, či je náboženstvo privátna záležitosť; podpredseda dr. Géza Lakatos rečnil o kreštansko-sociálnom programme, dr. Štefan Görcsönyi Friedrich vysvetľoval predmet: kreštanstvo a tlač.

Popoludní o 3. hodine bolo veľké ľudové shromaždenie, na ktorom rečnili Andor Szalánczy o predmete, ľud a parlament; dr. Karol Kmetyko vysvetľoval predmet: ľud a liberalizmus. K. Huszár rečnil o organizovaní kreštanského ľudu a Arnold Bobok pojednával napokon predmet: ľud a kreštanský socializmus. Na prednáškach a ľudovom shromaždení súčasťnilo sa obecnstvo mesta a okolia vo veľkom počte. Podrobnú zprávu o tomto velavýznamnom kurze podáme v budúcom čísle.

## Konferencia biskupského sboru.

Kardinál knieža primas Klaudius Vaszary biskupský sbor Uhorska svolal ku porade na 29. januára.

Na porade tejto brali účasť: Dr. Julius Vá-

rosy arcibiskup kaločský. Katolícki biskupi: Ludvik Balás (Rozsnyó), August Fischer Colbrie (Kassa), gróf Gustáv Mailáth (Erdély), Ottokár Prohászka (Székesfehérvár), Alexander Párvy (Szepes), Farkas Radnay (Besztercebánya), gróf Julius Zichy (Pécs), Hipolit Fehér arcipát (Pannonhalma), Anton Fetser veľprépost, ako zástupca biskupstva veľkováradínskeho. Zo stránky grécko-katolíckych biskupov boli prítomní: Julius Firczák (Munkács), Basilius Hosszú (Lugos), Demeter Radu (Nagyvárad). Ostatní osvietení páni biskupi z čiastky pre chorľavosť, z čiastky pre iné zamestnanie na porade účasť brať nemohli.

Kardinál knieža primas Klaudius Vaszary ako predseda zahájil poradu, po čom biskupský sbor pojednával otázku sriadenia kongruy katolíckeho duchovenstva a viacej záležitostí školských a cirkevných. Porada zakončila sa o 1/21 hodine cez poludnie.



## POLITICKÉ CHÝRY.

### Pápežský dekret «Ne temere».

Svätá stolica znovu na jeden rok predĺžila biskupom udelené dišpenzacionálne právo, na jehož základe, miešané manželstvá pred nekatolíckym duchovným viazané, pozatýmne aj dľa cirkevného práva, za zákonné a platné uznať môžu.

Toto nariadenie Svätej stolice, vo výsledku podstatne zmení to stanovisko, ktoré vzniklo na poli miešaných manželstiev následkom dekretu «Ne temere». — Rozumnejšie zmýšľajúci protestanti zaiste i sami potešia sa tomuto nariadeniu, ktoré Svätá stolica vydala jedine cieľom udržania pokoja náboženského. To bližšie ani podotknúť netreba, že toto predĺženie spomenutého dišpenzacionálneho práva nariadené je Svätou stolicou jedine na zakročenie biskupského sboru Uhorska a vplyvom, aký v tejto záležitosti uplatnil kardinál knieža primas Klaudius Vaszary.

Nebude škodiť, keď si aj toto dobre zapamätujú protestanti, ktorí neustále ohlasujú náboženskú vojnu a tie intolerantné právomocnosti, čo s nespokojnými protestantmi vždy do jedného mecha dúchajú.

### Čo je s autonomiou katolíkov?

Nikto nám katolíkom nemôže zazlíť, že sme na to zvedaví, kedy tak vážna záležitosť, ako je katolícka autonomia, príde konečne k pojednávaniu na krajinskom sneme. Sľubov a termínov už bolo dosť v tejto záleži-

tosti. Svrchovaný čas je, aby minister kultu a výučby predostrel krajinskému snemu konečne už aj zákonný návrh o autonomii katolíkov.

#### Zo snemu.

Snemovňa vyslancov 30. jan. prijala vo všeobecnosti záči onný návrh o daňovej reforme. Pojednávanie tejto reformy v podrobnostiach začalo sa 3. februára a potrvá asi cez dva týždne. Po odbavení predlohy o daňovej reforme nasledovať má návrh o rekrutačke a za týmto pojednávanie zákonnej predlohy o kongruie katolíckeho duchovenstva.

## RAKUSKO.

**Rakúšania a annexia.** V záležitosti annexie Bosny a Hercegoviny vyslaný výbor rakúskej snemovne vyslancov začal minulé dni pojednávať otázku annexie. Všetciarečníci použili túto príležitosť, aby napádali Uhorsko. Právo Uhorska na Bosnu takmer všetci arečníci neuznali a rakúsky ministerpredseda barón Bienerth vo svojej dlhej reči len zčiasťky bol vstave zastaf to stanovisko, ktoré sa z uhorského ohľadu prijať môže. — Sensáciou zasadnutia bolo, že správca rakúskeho finančného ministerstva barón Jorkasch-Koch verejne a vo veľmi neprijemnom tóne napadol spoločného finančného ministra baróna Buriána, asice pre otázku postavenia agrárnej banky v Bosne. Barón Jorkasch-Koch hovoril že spoločný finančný minister v Bosne takú politiku sleduje, ktorá škodí Austrii. Po reči ministerpredsedu pojednávanie návrhu o annexii bolo pretrhnuté. Najbližšie zasadnutie výboru bude až o niekoľko dní.

## Z CUDZOZEMSKA.

**Bulharsko a Turecko,** Bulharská vláda zastupiteľom mocností v Sofii poslala notu, v ktorej odvolávajú sa na svoje dosavadné pokojné sebadržanie, prosí veľmoci, aby súrne zakročili, lebo terajšie napnuté polozenie skrýva v sebe nebezpečie, za ktoré vláda nemôže prevziať zodpovednosť.

Mocnosti tú radu daly Turecku a Bulharsku, aby sa pokonaly, obzvlášť preto, že Bulharsko je náklonné zaplatiť Turecku sto millionov frankov. V Bulharských diplomatických kruhoch sú tej mienky, že krísa v najbližšom čase bude riešená. Akonáhle Turecko poslúchne radu mocností, uspokojí sa so sto millionami frankov, Bulharsko sa osvedčí, že túto summu aj zaplatí. Takto hádne otázky by aj bez konferencie byly riešené a nebezpečie vojny by bolo tiež odstránené.

**Srbsko nepopúšťa.** Pod predsedníctvom kráľa Petra bola minulé dni ministerská porada, na ktorej medzi zahraničným ministrom Milovanovičom a medzi ministrom vojny Živkovičom nastal veľký konflikt. — Živkovič povedal, že musí pýtať od skupštiny 25 millionov na válečné ciele. Nato Milovanovič upomenul svojich kollegov, aby sa vystríhali prehnaneho zbrojenia,

ktoré jeho politike škodí. Kráľ a ostatní ministri osvojili si stanovisko Milovanoviča a uzavreli, že od skupštiny budú pýtať len päť millionov. Živkovič nato vyhlásil že sa podakuje. Dedič trónu knieža Georg navštíví generála Živkoviča, v mene dôstojníkov vyslovil mu vďaku za jeho mužské chovanie sa a vyslovil svoje poľutovanie nad tým, že kráľ je ešte vždy väznom korrumpovaných radikálov.



## BESEDNICA.

### Životopis kaplána vistrkovského.

Napísal: Ján Horváth, káplán vistrkovský.

(Pokračovanie.)

4

Čo sa ale stalo po vianocách?

Jako sa skončily vianočné sviatky, pán kaplán oznámil mojej matke, že on viacej nevynaloží na mňa ani jedon halier, lebo taký lotor, jako ja, to nezaslúžim. To hrozne účinkovalo na moju matku a dostal som od nej taký výborný novoročný «výprask» do daru, že som jej sväte prisľúbil tie «hármase» vykorrigovať.

Prekvartieľoval som sa z novej ulice do piaristickej k pani Zimonyskej. No, už tu sa mi lepšie viedlo. Našiel som tam kamaráta Janka Šimoláka, s ktorým som uzavrel srdečné priateľstvo, jako Dávid s Jonathášom. Aj tam boli väčší žiaci, ale tí už nevyvádzali s nami menšími tak mnohé huncútstva. Keď ale nebola doma pani, vtedy myši byly rozpustené. Mne sa veľmi ľúbil golier «Petófi», jako som to na iných videl. Ale chudobné dieta, buď spokojné s tým čo máš. A manželky jak bych bol mal rád! Túto moju slabosť veľmi dobre znali starší fiškusi.

— Janko! — oslovili ma, keď nebola doma pani domáca. — Pravda, ty by si rád mať «Petófi» golier a my ti to spravíme zdarma a za krátky čas!

Jako bych nebol k tomuto pristal! Zdarma a za krátky čas! — Szappanos, štvrták, išiel do kuchine, so mnou ale v izbe zostal Paluch, trefák. Vyzliekol som si kabát a vytiahol ruku z pravého rukáva košele. Rukáv pretiahli potom do kuchine cez pol zachýlené dvere. Ja som musel čítať do sto a prv, než som to mal vyčítať, golier «Petófi» a manželky maly byť hotové. Ani desať som ešte nenačítal, už som skriknul a studená voda sa liala do rukáva a z rukáva ďalej, Takto bola potrestaná moja nádhera.

Že ma naučili tí šibali vo dne hviezdy čítať na nebi, aj to som žalostne okúsil. Dali mi sito do ruky, aby som cez to pozeral na oblohu nebeskú a že vraj hned uvidím hviezdy. Áno, uvidel som, keď s veľkým

kréahom vyhrkli do sita vody a ja som mal plné oči, až sa mi ozaj hviezdy iskrily v nich.

Prišla Veľká noc a ja som zadržal svoje slovo. Len dve trojky som už doniesol domov. Druhú triedu som ešte šťastlivejšie prekonal, lebo som mal len štyri dvojky a ostatné jednotky. Vakácie som mal veľmi dobré. Vtedy bola výstava v Budapešti a môj milý dobrodinec poskytnul mi niekoľko zlatých, aby som aj ja išiel skúsiť tú výstavu Budapeštiansku s Močenčanmi. V národnom močenskom obleku vychystaní, asi do šesťdesiat ich mohlo byť, vysadli na vozy a ihuho! vesele sme sa pohli do Tornoku na stanicu. Svet si myslel, že Močenčania sa sťahujú do Ameriky, ešte i so sebou vezmú cigáňa Škrekka s jeho chýrečnou močenskou bandou. Bola to neslýchaná radosť a veselosť. Po celej ceste tancovať, to veru není špás. Bárš by sa tá výstava prinavrátila!

Keď sme v Pešti po uliciach išli, celá Pešť vyrukovala na podiv Močenčanov. Mali ale aj čo obdivovať. Taký kroj zriedka kde vidí človek, jako v Močenku. — Po predku išiel pán notár a pán rychtár, tak pýšne, jako keby jejich bola bývala celá Pešť. Aj ja som si rezko vykračoval. Veď nitriansky gymnazista hádam není hoc kdo! Ženičky byly červené, jako pipač, nie preto, že by byly malé pod čepcom, lež preto, že ich zo všetkých strán obdivovali tí cilindroví panáci, o ktorých si oni pokladaly, že sú najmenej dajakí «baróni».

Všetko, čo sme videli a počuli, bolo krásne, len tá «podešva» v tých barakoch nám nechutňala, mala to vraj byť «teľacia pečienka». No toto ani močenský žalúdok nemohol zniesť. Na málo sa viem rozpamätať, čo som tam videl. Len jednu pamiatku som doniesol odtiaľ: hrozné bruchobolanie od volákého komisného piviska, alebo asnaď od tej «podešvy»?

Že potom vo vakáciách mal som čoho vyprávať, to sa rozumie a že som i mnoho takého povyprával, čo sa podobalo tomu «storočnému vrbacovi», to je tiež isté.

Konec bol vakáciám. V tretej triede som sa začal učiť nemecký, S tou nemčinou som sa nikdy nemohol spriatelíť a preto ani neviem vyprávať po menecký, — pardón: po nemecký. — Ej, a nakoľko mi tá nemčina chýba!

Vo štvrtej triede som sa už považoval za veľkého žiaka, bárš som bol aj vtedy len «šprndlík». Kedy-tedy, keď ma nezbadali, poľajčil som si, aj zrkadlo som rád pestoval a pozerával sa doňho, či mi ešte fúzky nevylezajú. Viac som sa zaoberal s fúzkami, jako s učením a preto som dostal napomenutie od profesora, že jestli i na ďalej budem darobný v učení, vtedy tak hlboko prepadnem, že ma ani štyri voly nevyťahnu ztadiaľ. No to som už nebral na špás, ale som sa začal učiť usilovne, vytrvanlive.

Po Veľkej noci sme gymnastisti vydržovali na mestskom dome jakúsi slávnosť a ja som mal tam spievať «duett» s jedným kollegom. Pan profesor mňa vyvolil, lebo že mám výborný sopránový hlas. Ja som sa ale

veľmi haňbil zaň, lebo sa mi tak nadnášal, jako keď kočke chvost privrzdgnú medzi dvere, aj tá miavčí, piští; taký sa mi pozdával i môj hlas. Konečne, keď som už bol prinútený, privolil som.

— Ale či máš volajaké poriadne šaty? — pýtal sa ma pán professor.

— Prosím, tieto sú tie najporiadnejšie! — ukázal som na tie, ktoré som mal práve oblečené a bolo na nich už pár fliačkov.

— No, nič to zato; požičaj si! — riekol nato pán professor.

A vskutku, jedon študent sa smiloval na mňa a požičal mi čierne šaty, «Petöfi» golier a manžetky. Zasvitlo 11-ho apríla. Shromažďovalo sa obecenstvo vo veľkej dvorane mestského domu. Bol tam aj pán biskup, aj pán főišpán. Prišiel rad na mňa. Vystúpil som na plac, poklonil som sa a muzikanti začali hrať predohru k mojej pesničke.

— Jaj, Bože môj, je tu hláv, ani kapusty! — myslel som si, keď som videl vo veľkom počte shromadené obecenstvo. Kebych bol mal kade, bol bych veru zutekal. — Začal som spievať moju pesničku: «*Kitárom reszkető karom*». — Na celom tele som sa triasol. Chvála Bohu, podarilo sa mi. Bolo «éljen» a «hogy volt» bez konca a pán biskup ma zavolaľ k sebe a vypytoval sa, kto som, odkiaľ som?

— Z Močenku, prosím ponížene! — odpovedal som smeľe.

Aj pán főišpán sa vypytoval na mňa u pána profesora a zaslúbil mi jakúsi podporu, ktorú som i dovčulku nedostal. Doista sa toho nafakal, že som Močenčan. Už to ináč s pánom biskupom. On mi nič nesľuboval, ale dal veľmi mnoho. Pán Boh dobrotivý mu zaplať.

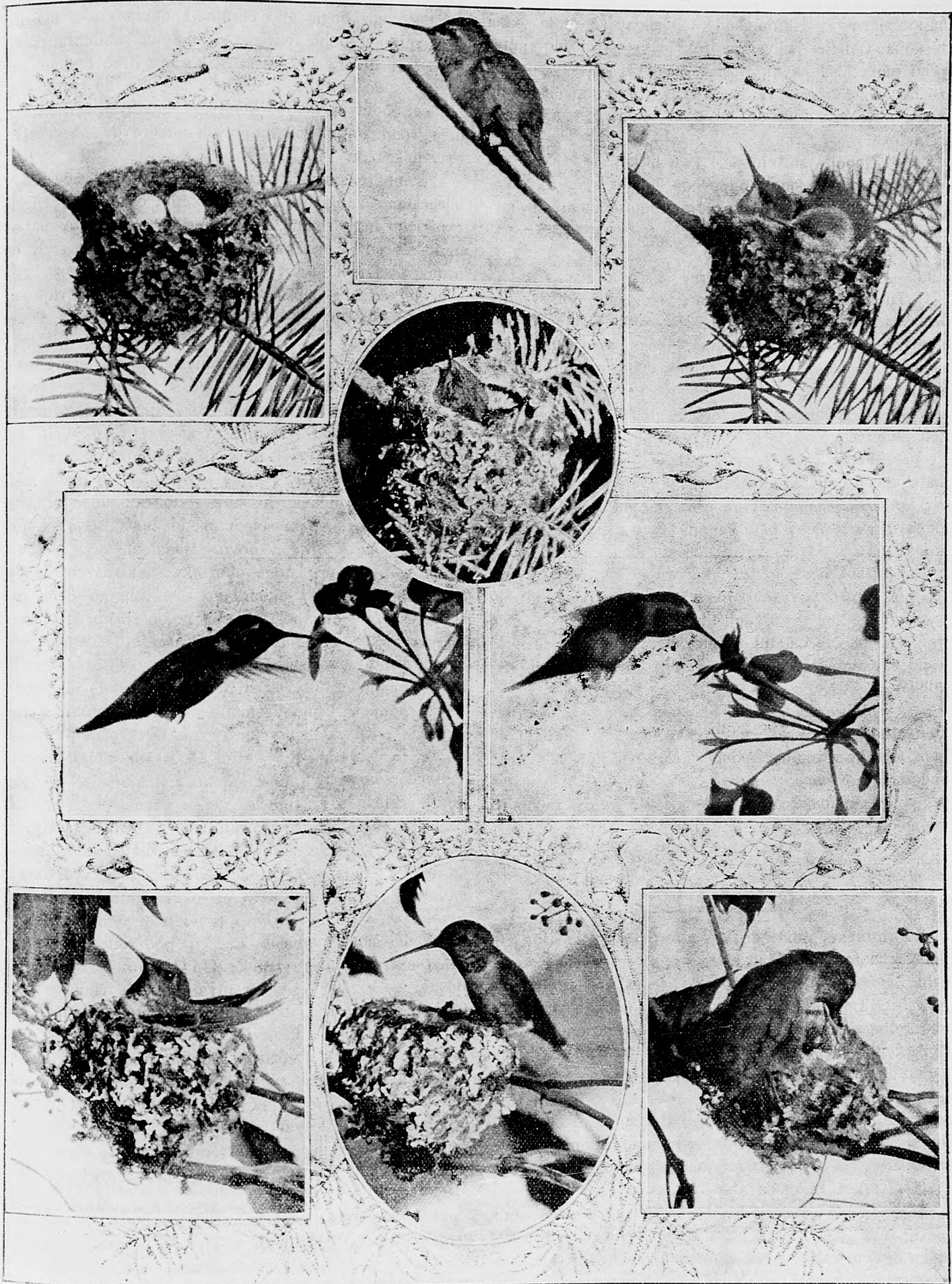
O tri týždne slnko ukazovalo svoje vycerené zuby a my chlapeci išli sme sa kúpať do studenej vody nitrianskej. — Tam som nastydol, dostal som zapálenie hrdla; tri úplné týždne som strávil v posteli, koniec bol mojmu krásnemu hlasu, premenil sa potvorský! Dostal som hlas — jako hovoril «Duši báči» — jako baran. A i včul mám málo čo príjemnejší. Dobře hovorí múdry Šalamún: «*Vanitas vanitatum et omnia vanitas*». Bratku môj! márnosť je všetko a preto si nezakladaj v žiadnej veci!

Včul sa mi začalo čosi v hlave motať. Tá svetlá reverenda, jak by mi pekne pasovala! Jak pekne aštujú klerici pri svätej omši! Ej, jak by to bolo pekne, kebych aj ja mohol sa stať klerikom. — Oznámil som sa pánu direktorovi, že aj ja cheem konkurrovať.

— Však ta nepřijmu! — tešil ma pán direktor, — lebo si veľmi maličký.

— Ej, zas malý! Nemyslím, pán veľkomožný! — odpovedal som. — Aspoň bude zašanonaný krajčír, meňej štofu bude potrebovať na moju reverendu.

Bárš ma aj tak strašili z každej strany, predsa som len konkurroval. Mal som veľkého patróna za chrbtom: pána kaplána, bez toho by ma boli sotva prijali.



Kolibri.

Keď už bol konkurs vydržiavaný v zámku, všetci páni kanonici sa tam shromaždili a posadali si vedľa pána biskupa. Chlapci jedon za druhým vstupovali do vnútra pred pána biskupa na zkušku. Niektorí sa tak nafakali, že husár ich musel vyvieť z izby von a omočiť ich do vody, aby len nezamreli. — Pán tajomník nás láskave osmeloval:

— Nebojte sa, chlapci! Pán biskup to veľmi rád má, keď volakto smele odpovedá.

— Keď je to tak, vtedy ja sa nezlaknem! — myslel som v sebe.

Nezadlho otvorily sa dvere:

— Ján Horváth, do nútra!

Tu sa mi srdce tak hodilo, jako keby boli vystrelili. Vojdem do nútra, stanem si pred jednu vysokú stoličku a poklonil som sa tak hlboko pred pánom biskupom, až som si skoro zuby vybil na tej vysokej stoličke.

— Vieš nám dajaký verš recitovať? — pýtal sa ma pán biskup.

— Viem, vaša Osvietenosť! — odpovedal som. A nato z celej sily som začal revať: «*Romlásnak indult hajdan erős magyar...*» a ešte ani polovičku som neodbavil a už všetci páni kanonici aj s pánom biskupom kričali:

— Dost, dost!

Ja som to považoval, jako keď vojaka odassentiruju a povedia «táblich» (tauglich) a vífazoslávne išiel som von, kde sa ma ostatní vypytovali, že či som sa vraj vadil s pánom biskupom, keď som taký hrozný krik robil?

Ale dobre som kričal, lebo ma prijali za klerika. Radostne som vyskakoval. Utekal som zo zámku, skoro som si krky zlámal, oznámil matke, na mňa čakajúcej, radostnú novinu.

— Ty puncík malý a — klerik? — povedala s úsmevom matka.

(Pokračovanie nasleduje.)

## CHÝRNIK.

Pamiatka smrti dediča trónu Rudolfa. Dňa 30. januára bolo tomu dvadsať rokov, čo neúprosná smrť vyhasila v Mayerlingu život dediča uhorského trónu: *Rudolfa*. Tento deň je jedon z najsmutnejších dní uhorského dejepisu, lebo tragická smrť korunného princa Rudolfa pozbavila Uhorsko jednej z najpekejších nádejí. Podrobnosti úžasnej tragédie v Mayerlingu sú ešte vždy celkom neznámé, ale bárs ako sa aj tragédia odohrala, rovnako veľkou ostane ztrata, ktorá panujúcu rodinu a národ uhorský stihla. Pamiatku smrti dediča trónu, ako každý rok, tak aj teraz obvyklým spôsobom zaslávili tak v Uhorsku, ako i Rakúsku. — V Budapešti z príležitosti 20. výročitého dňa tragickej smrti korunného princa Rudolfa vo svätoštepanskej kaplne kráľovského hradu odbývaly sa smútočné služby Božie, Rekvie slúžil dvorný farár opát Karol Kanter. Vo Viedni a

Rakúsku vo všetkých kostoloch slúžily sa smútiace omše, tak medzi iným aj v chráme kapucínov a v klášore v Mayerlingu. Jeho veličenstvo v kaplne schönbrunského kaštieľa prítomný bol na omši a ráno o 8. hodine zaviezol sa do kláštora kapucínov, kde šiel do krypty paoujúcej rodiny a hlboko dojatý sa modlil pri hrobe dediča trónu. Potom za úctiplných pozdravov obecnstva opustil kláštor.

**Pápež a nemecký cisár.** Pápež dosiaľ vždy len v telegramme zablahoželal nemeckému cisárovi z príležitosti jeho narodenín. Ako z Berlína oznamujú, pápež tentokrát poslal cisárovi Vilhelmovi mimoriadne vrely vo francúzskej reči písaný list. V tomto liste pápež ubezpečuje cisára o úprimnej oddanosti a vyslovuje tú svoju žiadosť, aby prtateľský pomer medzi nimi aj naďalej bol udržaný.

**Chýry z biskupstva košického.** Osvietený pán biskup dr. August *Fischer-Colbrie* v prvom tohoročnom obežníku z príležitosti nového roka úprimne pozdravuje duchovenstvo svojho biskupstva a vyzýva ho spolu ku neustálej práci proti zlostným nepriateľom viery a kresťanských mravov. — Pečlivý arcipastier na srdce tiež kladie svojim duchovným, aby Katolícku Jednotu kde ešte není utvorená po celom území biskupstva sriadovali a katolícke spisy a noviny všemožným spôsobom rozširovali. V tom istom obežníku nakladá osvietený pán biskup, aby 31. januára vo všetkých kostoloch biskupstva zariadená bola sbierka pre nešťastných obyvateľov v Sicílii a Kalábrii zemetrasením navštívených. Milodary odošle osvietený pán biskup svätému Otcovi rímskému pápežovi Piusovi X. do Ríma, kde ich obrátiť ku podpore zemetrasením zrúcaných kostolov a kaplniek. — Ku zkladaniu farských zkušiek ustanovené sú dni 11. a 12. mája a v jäsni 15. a 16. septembra. — Tunajší tovaryšský spolok katolícky usporiadal 23. januára zábavu, ktorá nie len že sa pekne podarila, lež doniesla aj osohu 1400 korún. Ján *Kaprinszky* farár z Pólyi s 50 korunami vstúpil medzi zakladateľov spolku. — V tunajších katolíckych spolkoch vydržiavali minulého týždňa prednšky, asíce 27. januára dr. Patrik *Stuhlmann* professor a kňaz praemonštratenský v spolku sv. Imricha; Ladislav *Rédeky* podpredseda spolku v katolíckom citacom kruhu; Ján *Hamar* o Balkáne a Bosne. — V obci *Abaujkér* utvorená bola Jednota Katolíckeho Eudu 18. januára, do 26. januára vstúpilo do nej 116 členoo. — Jozef *Káger* vicedekan a farár z Boldogkőváralsa s názornými obrazmi zo života Pána Ježiša tieto dni držal prednášky v kostoloch nasledujúcich obci: *Abaujkér*, *Fony*, *Vilmány*, *Vizsoly*, *Boldogkőujfalu*. Na prednáškach súčasťnil sa národ všade vo veľkom počte. Tieto prednášky, ako z jednej strany užitočné boly pre ľud, tak z druhej strany i kostolom doniesly osohu.

**Z biskupstva spišského.** Náš osvietený pán biskup dňa 28. decembra m. r. štyroch štvrtoročných bohoslavecov vysväťil za kňazov, asíce Jána Kolčáka, Rudolfa Schönwiesnera, Michala Szombatiho a Jozefa

Vrába. Prvý je poslaný za kaplána do Liptovského Sv. Mikuláša, druhý do Letanovec, tretí do Zubrohlavy a štvrtý do Kubach. — Karol Kučera dočasný administrátor poľanovský, poslaný je za dočasného administrátora do Novoty. — Uprázdnenú faru v Poľanovciach obsiahol Matej Nemčík, kaplán mikulášsky. — Leopold Sztano poslaný je za kaplána do Štrby. — Štefan Mathész, pensiovaný farár sväto-alžbetský po dlhom a ťažkom trápení a pobožnom prijatí svätých sviatostí, v 76. roku svojho života a v 52. roku svojho kňazstva, dňa 3. januára zomrel. — V kapituli dňa 14. januára náhle zomrel praepošt-kanonik Anton Landiger, v 82. roku svojho veku a v 58. roku svojho kňazstva. Nebohý sa narodil v Popráde. Za 7 rokov bol gymnaziálnym profesorom v Levoči a za dva roky aj direktorom, potom bol za 11 rokov farárom v Lubici a od roku 1881. spišským kanonikom. Všeobecnú úctu užíval.

**Dar pre vrátiťších sa vystaňovalcov.** Zirecký opát Edmund Vajda podáva pekný dôkaz svojej dobročinnosti. Šlachetný cirkevný hodnostár, aby napomohol návrat vystaňovalcov z Ameriky, z pánstva zireckého opátstva v obci Nagytevel daroval tridsať gruntov z Ameriky sa vrátiťším gazdom obce Nagytevel, aby si na pozemkoch domy mohli vystaviť.

**Chýry zo Šariša.** *Prešov.* Dňa 22. januára bol tu Karolový lichvací a 25. januára výkladný jarmok. Na lichvací jarmok dohnali mnoho lichvy, lež kupcov bolo málo. V čas výkladného jarmoka panovala tuhá zima, ľudia málo kupovali, lebo nemajú peňazí. — Pre nešťastné obete zemetrasenia v Sicílii a Kalábrii zavedená je sbierka po celej stolici šarišskej. Na čele akcie stojí hlavný župan Baltazar *Semsey* a Jozef *Magyar* mestský hlavný notár. — Eugen *Bánó* uhorsko-rakúsky hlavný konzul v Mexiku dňa 2. februára tiež držal prednášku vo veľkej dvorane mestskej s názornými obrazmi pre nešťastníkov južného Talianska. — *Bardiov.* Anton *Korányi* hlavný dekan šarišský a tunajší farár držal minulé dni v katolíckom kruhu prednášku o živote a umučení Krista Pána. — *Héthárs (Lipjany).* Minister vnútra potvrdil tunajší 7. služňovský okres. Za hlavného služného tohoto okresu stroja sa vyvolať stoličného notára Adalberta *Dobayho*. Túto voľbu schvalujú všestranne, lebo Dobay je v okrese gruntným pánom, zná ľud náležite a prechováva k nemu dobré srdce. — *Kisfalva (Malá Ves).* Chrám tunajšieho milostného miesta Panny Marie mesto Košice dalo ako patrón opraviť z milodarov nábožných veriacich, postavili hlavný oltár za 3000 korún a bočný oltár Božieho hrobu za 1000 korún. — V šarišskej stolici utvorená je Katolícka Je-

dnota najnovšie v obciach: Héthárs so 77, v Hertnek so 130, v Jernye s vyše 40 členami. — V obci Lyubotén a Tarkeő vydržovali miestni správcovia Jednoty účtujúce shromaždenia, z ktorej príležitosti ku Jednote pristúpilo viacej nových členov. — Hospodársky stoličný spolok vydržieval hospodárske shromaždenia s podporou ministra orby 26. januára v obci Sárosszentimre a 27. januára v obci Berzovke.

**Chýry zo Spiša.** V prvom toho ročnom čísle «Kreštana» veľmi mýlne stálo, jakoby sa v Kézmárku a vo Spišskej Belej v záujme Jednoty Katolíckeho Ľudu nič nerobilo. Ba práve naopak sa má vec! V tých dvoch mestách je Katolícka Jednota už dávnejšie založená a tak za príklad môžu slúžiť ostatným spišským mestám, ktoré sa v tom ohľade niako nechcú zo sna prebudiť. — Novoveský katolícky kruh má teraz 402 údov. Tam už aj slovenský ľud prijali do toho kruhu a držia im často poučné prednášky. Tak by to malo byť po všetkých našich mestách. — V Krompachoch dňa 8. januára železodelná železnica zablávila medzi šibovaním hluchonemého robotníka Izidora Bendiga. — V Podhradí dňa 12. januára tri domy zhorely. — Podhradskí milosrdní opatrovali vo svojej nemocnici minulého roku 105 chorých, z tých zomrelo tam 5. Medzi chorými bolo 78 katolíkov, 9 evanjelikov, 8 nesjednotených grékov, 6 kalvinov, 3 židia a 1 mohamedán. Hľa, koľko dobrého konajú ľudu biednému bez rozdielu viery tí mnísi, ktorých bezbožný svet nevinne a nespravodlivo často potupuje a prenasleduje! — V Littmanovej dva domy zhorely s mnohou potravou. — Ríchvaldský účinný rim. kat. učiteľ Jozef Oravec sa zasnubil so slečnou Margitkou Kohúth, s dcérou rim. kat. učiteľa vo Forbasoch. — V Tátralomnici bolo do 1. januára 202 zimných hostov. — Osvietený pán biskup spišský vyzýva v svojom tohoročnom druhom obežnom liste svojich kňazov a veriacich, aby zemetrasením zastihnutým, nešťastlivým južno-talianom k pomoci prispeli. Na tento cieľ obetovali ríchvaldskí farníci 8 korún. — Šestdesiatdva ročná bušovská obyvateľka vdova Maria Scholez išla dňa 15. januára do Maldura. Ako tam prišla, práve v tom okamžení, keď dvere toho domu, kde robotu mala, otvoril čela, bez slova klela na zem a bola mŕtva. Porazilo ju na srdce. Istá je smrť, ale neistá je hodina, neistý spôsob a neisté miesto smrti; buďme teda vždy pripravení! — Arciknieža Friedrich so svojou manželkou Izabellou a tromi dcérami dňa 16. januára do Tátralomnici prišiel, kde šesť týždňou má meškať. — V Levoči vyšiel dejepiský časopis pod názvom; «Közlemények Szepes vármegyé mult-

### Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapešť, V., Géza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako veľkú požičku, preto aby bolo spomôženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dluhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťažkostiach. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vypláti, a za lacné peniaze odprávi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávajú do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne pláti, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy barskedy, lebo v celkosti alebo v častiach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. Pri parcelovaní na pomoci je v každom ohľade. Ústav na jednoduchý list bár komu schotue ovnovoda.

jából», to jest: Zdelenia z minulosti spišskej stolice. Ten časopis, ktorý spišský dejepiský spolok vydáva, vychodí každého štvrtoka raz. — V Levoči dala vrchnosť dňa 16. januára 167 litrov mlieka vyliat, ktoré z okolitých dedín na predaj doniesli, lebo z väčšej čiastky bola to len voda. Ľudia, bojte že sa Boha, však potravne články zfalšovať je hriachom proti siedmemu prikázaniu Božiemu! — V Spišskej-Belej sa veľmi rozširuje tifus, asi 80 ľudí trpí na túto nákazlivú nemoc; jedného mládenca, ktorý práve teraz mal mať sobáš, už aj usmrtila tá nebezpečná choroba. — Minulého týždňa bola u nás veľmi ostrá zima, dosiahla až do 20 stupňov.

**Narodeniny nemeckého cisára Vilhelma.** Vilhelm II. nemecký cisár 27. januára slávil svoje 50. narodeniny. — Z tejto príležitosti predpoludním boly v dvornej kaplne slávnostné služby Božie, na ktorých prítomní boli cisár, cisárovná, cisárska rodina, početné kniežatá a iní hodnostári. Slávnostnú kázeň mal dvorný kazateľ Dryander. Potom v bielej sieni cisár prijímal pozdravy. Najprv predstúpili členovia diplomatického sboru, za nimi nasledoval ríšsky kancellár, ktorému cisár a cisárovná podali ruku. Na poludnie cisár v sprievode svojich synov šiel pešo do arsenálu, kam sa cisárovná na skvostnom koči zaviezla. V arsenále požeňhali tri zástavy. Cisársky pár sa potom za srdečných ovácií obecenstva vrátil do kaštieľa. O 1/4 na 2. hodinu bol rodinný obed. V kaštieli meškajúci nemeckí panovníci boli hosťami dediča trónu. Večer bola slávnostná hostina. — Narodeniny nemeckého cisára aj vo viadeňskom Hofburgu oslávili. Večer v Hofburgu bola hostina, na ktorej jeho veličenstvo vyniesol na nemeckého cisára zdravicu.

**Falošný policajný kapitán.** Lanského roku počas krajského kongressu policajných úradníkov radil sa s policajnými úradníkmi aj jeden mladý človek, ktorý sa predstavil čo trenčiansky policajný kapitán Eugen Mak. Svojich kollegov aj na rozličné zábavné miesta odprevadil, ale nikde neplatil, lež od hlavných kellnerov pýtal si menšie-väčšie pôžičky. Oškodení kellneri za istý čas čakali na svoje peniaze, potom ale písali policajnému kapitánovi do Trenčína a vtedy vysvitlo, že policajný kapitán Eugen Mak počas kongressu ani nebol v Budapešti a že udajný policajný kapitán je 34-ročný diurnista z Baňskej-Bystrice Alexander Kling. — Klinga zatkli a budapeštianska trestná súdna stolica minulý týždeň ho fahala na zodpovednosť pre klamstvo a pre výstupky. Alexander Kling na pojednávaní rozpovedal, že bol diurnistom pri štátnom staviteľskom úrade v Baňskej-Bystrice, ale svoje postavenie zanechal. Je ženatý a má sedem detí. Rozpovedal, že sa uchádzal o stanicu policajného úradníka a že i mal nádej, že ho vymenujú. Na kongress policajných úradníkov vraj preto išiel, aby sa oboznámil so svojimi budúciimi kolegami. — Na zábavách viac vypil, než koľko bol vstave zniesť a na to, čo v tomto nepričetnom stave popáchal, sa vôbec nepamätá. Súdna stolica šikovne sa brániace-

ho Klinga pre päť klamstiev a pre dva výstupky odsúdila na dva mesiace do väzenia a na 120 korún peňažnej pokuty. Súd ale Klingu, ohľadom na to, že má sedem detí a že jeho žena je chorá, pustil predbežne na slobodu.

### K našemu vyobrazeniu.

Najmenší vtáčik na svete je takzvaný «Kolibri». Na toľko je malý, že keď pred človekom preletí, zdá sa, ako keby to bol voľaký blištiaci sa chrobáček. — Perie jeho je na podiv krásné. Je ale veľmi maškrtný, lebo len z mádu žije, ktorý si zbiera z kališkov kvietia. Na našom vyobrazení vídať jeho vajíčka, hniezdo, mladé, slovom všetko. Vlast jeho je južná Amerika.

## HOSPODÁRSTVO.

### Príčiny zlej úrody.

Ľudia hovoria, že k hospodárstvu rozumie sa aj stará metla, lebo zem treba len nálezite obrobiť, čo aj birešský gazda urobí, treba dobrého semena zasíť a s tým je všetko v poriadku, o ostatné postará sa Pán Boh. Jestli je počasie prajné, úroda bude dobrá; je-li však počasie neprajné, v tom ud potom celá vedomosť hospodára nezná pomoci.

Zaoberajme sa s tým náhľadom: rofu treba dobre obrobiť a počasie nech je prajné! — To je prvá položka.

Pod dobrým obrobením zeme vôbec to rozumejú, keď ju dobre na melko zorú, dobrou mašinou dobrým a dostatočným semenom v sodpovednej hĺbke posejú, pobrániá a povalkujú, nadovšetko z jary, aby takto obrobená plocha i na oko laika činila príjemný dôjem a vzbudila v ňom ten cit, že tam svedomitá a pečlivá práca prevedená bola; ostatné ale potom závisí od počasia!

Takto zasiaté semeno potom čoskoro aj zchádza a majiteľ je šťastlivý, keď vidí, ako mu siatie pekne, bez flakov a v radoch, ako po šnórke zchádza a zelenie!

Ak veľmi sa ale pri tom ľudia v najviacej pádoch klamú! Najmenej ľudí vie o tom, že je to všetko len na oko. Laik hospodár ani nemyslí na to, či to siatie, čo tak pekne zchádza, má aj predpoklady ďalšieho života?

Na príklad: či sa v zemi nachodia dostatočné potravne látky a jestli sa nachodia, či sa na takom mieste, kde ich korenky môžu upotrebiť alebo či jestvujú v takej podobe, že ich rastlina môže upotrebiť a k svojmu osohu obrátiť?

Alebo či korenky môžu sa vyvinovať, totižto či zem rastline potrebne pohnutá je aj tam, kde to povrečne zkúmajúci zbadat nemôže?

Či sa v zemi nachodí toľká zásoba vlahy, z ktorej sa rastlina už keď zošla, ďalej vyvinovať môže a či ináč jestvujúce tam potravne látky upotrebiť môže? —

I jestli sa tam všetko toto nachodí, ak dlho to potrvá? Či snád len dotiaľ, kým dobrý Boh dáždu nedá? Keď ho ale na ten čas nedá, čo bude potom so siatim?

Siatie sa jednoducho zkaží a zo semena do veľmi pekne obrobenej zeme zasiatého a nad očakávanie krásno zošlého bude zlá úroda.

Tu hľa, celý rad otázok — a ani zďaleka neni sú ešte všetky — na ktoré odpovedať vie hospodárska odborná veda, ktoré ale skutočne rozlúštiť vedia len: mnohoročná zkusenosť, pozorovanie a praxis.

O týchto otázkach možno by bolo veľa kníh popísať, ako opravde sú aj popísané.

S hĺbkou týchto otázok prítomne ani zaoberať sa neidem.

Poukážať chcem včul len na tie zneužívania a nedbalosti, pre ktoré veľmi mnoho zlej úrody dala už «dobré» obrobená zem.

Toto ale je, že si ľudia nevedia vážiť v pôde nachodiacu sa vlahu a nevedia s ňou šporovať.

Dľa štatističných výkazov, pršky v celom roku sú skoro rovnakej hojnosti. Príroda teda dáva v každom roku v tej potrebnej zásobe vlahu, ktorá je nevynuteľnou podmienkou dobrej úrody.

Tieto pršky ale nadovšetko u nás v Uhorsku, zvlášte na veľkých Dolniakoch, za Dunajom veľmi neporiadne predchádzajú a obyčajne v najpotrebnejšom čase vyvinovania sa rastliny a zrna, kde to na úrodu rozhodne vplýva, mnohokrát celkom vystávajú.

Prichádzajú mnohokrát pred časom a mnohokrát po čase.

Tu sa gazdovi poskytuje príležitosť, aby uplatnil svoju odbornú vedomosť a zkusenosť, ktoré mu hojného osuhu doniesť môžu, ktoré však laik hospodár náležite vážiť si nevie.

Tú vlahu, ktorá krom potrebného času padla na úrodnú zem, treba zachrániť v komore pôdy, aby ju rastlina v ten čas z tadiaľ vziať mohla, keď ju nedostáva zhora.

Akým spôsobom ale? Na túto otázku tým odpovedáme, že skrze oračku v potrebnom čase a v potrebnej hĺbke prevedenú, skrze prevrhovanie z podnej pôdy, skrze bránenie a valkovanie.

Všetko to sú jednoduché prostriedky, ktoré zodpovedným spôsobom a v potrebnom čase prevedené na požehnanie sú hospodára; oproti, bár aj veľmi dobre prevedené, lež nie v potrebnom čase a nie patričnej zemi zodpovedné, záhubou môžu byť úrody.

Tu už krížia sa otázky.

Ku rozlúšteniu týchto otázok práve tak nemožno šablonu postaviť, ako v čas vojny nemožno popredku ustáliť, ktoré miesto majú zaujať čaty. Okolnosti môžu byť iné a iné a dľa týchto treba sa držať. — Dajú sa však tie otázky vysvetliť niekoľko príkladmi.

Na mnohých miestach nastávajú pršky po dlhom suchu pozde po žatve. Hospodár bere to, ako opozdelé požehnanie, ktoré ho v zväžaní hatí a obyčajne mu aj škodu zapríčiňuje. Kdežto oproti, na čase, v príhodnej

ehvili prišli tie pršky, — lež pravda už len pre budúci rok.

Také pršky máme si vážiť a náležite ich využívať, lebo to rozhodný a zvláštny zástoj hrá ohľadom úrody budúceho roku. V tom páde máme sa celou silou dať do orania strnísk, ešte aj medzi krížami máme pôdu zorať čo najhlbšie a čo najchytřejšie.

Toto je aj považne vykynoženia buriny potrebné, tým ale zabezčíme si spolu dobrú oračku pod oziminy a jariny aj v páde nastalého sucha. Ktorý gazda nezanedbá toto zoranie strniska, ten nemá trápenia so siatim na podzim, siaľ môže dobre a v potrebnom čase, oračkou strniska, spojenou bránením a valkovaním, celkom má zabezpečenú sejbu.

Tu už nasleduje potom najviacej nedbanlivosti, ktoré nenahraditeľné škody zapríčiňujú a mnohokrát rozhodno účinkujú na úrodu budúceho roka.

Tu rozumie sa, zas do popredia tisnú sa rozum a zmýšľanie laika. Keď ešte žatva ani zakončená neni, v čas najšúrnejšieho svážania, aby vtedy gazda cez dvatři dni s celou silou dal sa do oračky a prestal svážať, tomu laik ťažko porozumie. — To vysvetliť vie len zkusený, odborne zbehlý hospodár.

V behu zimných pršíek udržať môžeme vlahu v pôde hlbokou oračkou, preto každý kúsok zeme zorať treba ešte v jaseňi. Vlahu i na viacej metrov hlbky siahne do zeme a týmto spôsobom udržuje sa v pôde.

Na jar ale pozor má dávať gazda, aby túto vlahu v zemi ochránil a udržal na ten čas, keď je ona skutočne potrebná; vlahu túto z hlbky zeme skutočne aj vytiahnuť môže.

Toto môže na príklad v čas veľkého sucha po siatbe, aby vlahu dostala sa ku zrnu a aby ono vykľeť mohlo. Po vyklení zrna ale hľadať má hospodár, aby pohýbaním pôdy prerážanie vlahy ku vrchu zastavil, aby celkom nezmizla a ostalo z nej tolko, čo potrebné je k pozdejšíemu vývinu rastliny, toto dosiahnuť môže bránením a valkovaním.

Pri repách to čini prvé okopávanie, pri zrne ale pomáhať treba bránením. Je to ale háklivá práca, preto sa musí previesť s úplnou pozornosťou.

Jestli to hospodár pozorne a v pravom čase čini, môžeme tvrdiť, že siatie potom vydrží aj väčšie suchá a dá dobrú úrodu. Oproti, keď v pôde ochránená vlahu zmizne, už aj pri prostrednom suchu zničená je naša úroda.

Zvlášte dotiaľ treba veľký pozor dávať, kým obilie samo nezastieni zem.

Nedostatok vlahy najviacej škodí v tom čase, keď zrno zreje, totiž pred žatvou, kedy potom aj siatie pred časom schne. Mnoho polosuchého zrna, ľahké žito obyčajne následky sú nedostatku vlahy, čo obyčajne zlému počasiu privlastňujeme.

Pri podobnom zanedbávaní pri hospodárstve potrebných vetí, vystavení sme pravda všetkým nehodám počasia.

**Béla Csitáry.**  
krajinský vyslanec.

## DOPISY.

Zo Spišskej-Magury.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

*Veľactený Pán Redaktor!*

Uctive prosím, ráčte uverejniť týchto pár riadkov v našom oblúbenom «Kresfan»-e.

V maďarských novoveských novinách: «Szepesi Lapok» dajaký človek, ktorý sa pod meno: «Magurai» (Magurčan) skrýva, z ohľadu vlasteneckého vo veľmi planom svetle predstavuje našu krásnu a Uhorskej vlasti vernú Maguru. Aby dobré meno našej úžšej vlasti pred svetom zachránené bolo, za mravnú povinnosť si držím na slová toho istého «Magurai»-ho aj tuná verejne odpovedať.

Dotýčny Maguray píše, jakoby po našej Magure nezbední buričia chodili a našim útlým dieťkam do hlavy nabili, že sú im maďari smrteľní nepriatelia a že ich maďari znivožiť chcú. Na tieto strašné slová Magurairoho povinný som to povedať, že také dačo len vo chvíľočnej pomútenosti svojho rozumu mohol napísať, lebo také veci veru do teraz u nás — chvála Bohu — deťom nikto neohlasoval. Keď by ale ten Magurai iste vedel o tom, nech vystaví na pranier takých podlých buričov, aby neušli zaslúženej najprísnejšej pokute.

Ďalej píše: Zo dňa na deň dochádzajú k nám zprávy, že deti sú v škole nespokojné, keď ich učiteľ po maďarský učí; nechcú spievať maďarkú hymnu. Na ulici potupujú toho, o ktorom znajú, že je maďar.

Na to ja, ako taký, ktorý dosť dobre poznám Maguru a magurský ľud, a ktorý som sa aj dopytoval po obciach, či by predsa nebolo dačo vo veci, len toľko môžem povedať, že sú to bláznivé táraniny, o ktorých u nás aspoň nikto nevie. Keď by ale ten istý Magurai o tých vlastizradných veciach sktočne vedel, nech neháďže skalú na celú Maguru, ale nech zreteľne pomenuje tie dediny a školy, v ktorých sa tieto hrozné výstupky udali.

Keď ten Magurai tieto hrozné veci, ktoré vo svojom dopise spomína, aj dokázať vie, zdvihnem pred ním, pre jeho vlast chraniacu veľkú starostlivosť, môj klobúk; v protivnom páde ale v mene nášho dobrého, spokojného a vlasteneckého magurského ľudu, za bezočivého lhára ho vyhlasujem.

Aj jednu prosbu mám k tomu Maguraimu. Nech pomenuje tie dobré slovenské spisy a knihy, ktoré by naša mládež čítať mala. On síce jakoby pomlúval našu mládež, že len plané, vlastizradné spisy číta. Lebo kto vystúpi proti zlým slovenským spisom, toho mravnou povinnosťou je i to, aby spolu odporúčal dobré slovenské čítania, však i naša magurská mládež nevyhnutne potrebuje dákeho duchovného pokrmu, to jest čítania, a to predbežne len slovenského.

Jestli by ale ten Magurai nepoznal tú slovenskú spisbu, ako ju podľa mojej mienky zaiste aj nezná, veľmi ho prosím, aby všade rozširoval dušu a srdce zošľachťujúce knihy Spolku svätého Vojtecha, ako aj veľmi poučné sloveské sošity Spolku svätého Štefana.

Na konci vyslovujem ešte moju vrúcnu žiadosť, aby Pán Boh dal našej drahej Uhorskej vlasti čím viac obetivavých, bezzistných, usilovných občanov, ale čím menej prázdnohlavých krikľunov.

S kresťanským pozdravom

*Magurský kresťanský socialista.*

## Odkazy redakcie.

Dopisovateľ Szulan, Blahoželáme k víťazstvu!  
Jednotár O. Nič si z toho nerobte! Veď viete z čoho sekajú hovädzINU.

S. P. Ďakujeme!

## Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 31. januára.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: cisákská K 25·40—26·55, stolnobelehradská K 25·25—26·20, peštianska K 25·30—26·25, banátska K 25·35—26·50. — *Raž*: prvotriedna K 19·70—19·90, druhotriedna K 19·60 do 20·00. — *Jačmeň*: prvotriedny K 16·40—16·60, druhotriedny K 15·90—16·15. — *Proso*: K 13·75—14·00 — *Ovos*: prvotriedny K 17·35—17·60, druhotriedny K 17·05 do 17·35. — *Kukurica*: Kor. 13·75—13·95. — *Repica*: 31·50—32·50 K.

**Múka pšeničná:**

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	19·60	19·20	18·80	18·40	18·00	17·40	16·90
č.		7	7½	8			
K		15·70	13·60	8·40			

Za 50 kilogramov i s vrecom.

**Drobné otruby**: K 6·60, hrubé K 6·60.

**Strova**: fazuľa obyčajná biela K 19·00—20·00 fazuľa strakavá K 12·50—13·50. — **Hrach**: nelúpaný, čistý K 26·00—28·00, lúpaný K 24·00—46·00. — **Šošovica**: čistá K 30·00—58·00. — **Konopné semä**: K 22·00—23·00. — **Mak**: K 50·00—51·00. — **Rasca** (kmín): Kor. 107·00—108·—. Všetko po 100 kilogr.

**Sviňská masť**: budapeštianska K 136·00—137·00, vidiecka K 000·00—000·00.

**Slanina**: mestská 4-kusová K 102·50—103·00, 3-kusová K 109·00—110·00, vidiecka K ———— za 100 kilogr.

**Ďatelinové semä**: Červená datelina K 135·00—145·00, lucerna jasnozorná K 124·00—136·00 za 100 kg.

**Slivy**: (z r. 1907.) bosenské (120 kusové) K 17·00—17·50, (z r. 1907.) srbské (120 kusové) K 16·75—17·25 po 50 kilogramoch.

**Petrolej**: Fiumánsky krystalový K 37·00, fiumánsky White-Star (\*\*\*) K 31·00 za 100 kilogr.

**Koloniálny tovar**: *Cukor* v klobúkoch K 78·50 do 79·50, kockový K 80·50—81·50, žltý K 78·50—79·50 za 100 kilogr.

**Spiritus**: Rafinovaný odanový vo veľkom K 178·00 do 179·00. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 50·00—51·50.

**Zemiaky:** (hornouhorské) ružové K 5.30—5.40, žlté K 6.30—6.40 za 100 kilov.

**Vajcia:** prima uhorské K 134—135, od Tisy K 130—132, sedmohradské K 126—128 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

**Drúbež** (hydina) živá. Husy křímené K 1.50—1.60 kilogr.; kurence k smaženiu a k pečeniu K 1.80—3.20, sliepky na polievku K 3.60—4.40 za jeden pár.

Má čistú hlavu, pevné nervy, zdravý sen, netrápia ho bolenie žalúdka, záha, napínanie k dáveniu, neriadne trovenie, nervozita, kto potrebuje pôvodný *Fellerov Elsa-Fluid*. Tucat na prábu franko 5 kor. — Na tvrdú stolicu, zlatú žilu atď. netrpí, kto užíva *Fellerové Elsa-pilulky* na prehnatie. Šesť škatuliek franko 4 koruny. Pôvodné dostať len u V. Eugena Feller lekárnik Štubica. Kostolná ulica číslo 20. (Záhrebská stol.)

Radíme opäť, lámku, reuma, pichanie, bolenie hlavy, a zubov, ťči, ochromenie, migránu, slabosť, s pravým Fellerovým Elsa-Fluidom odstrániť. — Prekvapujúce účinkuje aj protiť popáleninám, zimničnému stavu, slabosti očí, trhaniu v ušoch. Tucat na prábu franko 5 korún. Fellerové rherbarbarové Elsa-Pilulky pri žalúdkových bolesťach, ťažkosť, záhe napínaní ku vracaniu, za- pečení. 6 škatuliek franko 4 K. Dostať u E. V. Feller v Štubici. Kostolná ulica 18. (st. záhrebská).

## K povšimnutiu.

Všetkých ct. predplatiteľov našich, úctive vyzývame s prítomným. aby svoje predplatky s obratom obnovili. V záujme katolíckej tlače prosíme tiež našich priateľov, aby náš časopis všemožne rozširovali.

Administrácia.

### Rušeň!

!!! S 18 prvými značeniami !!!

## Ludvik Kállai motor dielňa

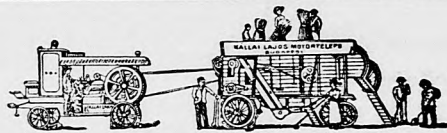
Budapest, VI., Gyár-utca 28. szám.

Odporuča najvreljej Ludvika Kállai

elektrické benzinlokomobil stroj s v mlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!



!!! Jedina novota !!!

!! Najjednoduchjší a najdokonalejší mlátebnv stroj prítomnosti !!

Bez strojníka ľahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi domámi slamou krytými.

Osobtná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatin adt.

Ludvika Kállai ktoré sa v našej vlasti najlepšie podavily.

Cenník s obrazmi na žiadosť zdarma a franko.

### Rušeň!

Neváhajte, keď vás hlava  
bolí lež potrebujete hned

## Beretvás-pastilly

ktoré za desať minút zastavia najtuzšie migrén-hlavybolenie. — Gena K 1.20.  
Lekárnú odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekarni!

Dorába Tomáš Beretvás, lekárnik Kispest. Pri 3 škatulkách zasielka franko..

# BRÁZAY



## BRÁZAY SLANÝ-VINOVÝ LIEH

Ako najlepši a nevyhrutne potrebný liek nesmie v žiadnej domácnosti chybovať Všade k dostaniu. Varujme sa bezcenných padelanin.

Oznamy prijíma

administrácia

# „KREŠTAN“

Budapest,

Szentkirályi-u. 28

**Prečo sú**

nešťastlivé tak mnohé manželstvá? Alebo: O Križných manželstvách. — Spisal A. Roviczky Missionár. Cena 20 halerov. K dostaniu u Lazaristov Budapest, IX. Gát-u. 6.

**Singerové**

šijáce stroje ku každému cieľu pri garancii. Zarovnak aj viborné mluviace stroje a dasky k dostaniu najlacnejšie u

**Josefa Haban**  
mechanika

v Budapešti Almásy-tér 14.  
Obrázkový cenník na ziadost' zdarma.

**Kto potrebuje****SEMENÁ**

hospodárske, zahradné alebo lesné. nech žiada na dopisnici obrázkový eenni - prv nežli si inde objedná. Dvorný doprater J. kr. V. knež černoohorskeho

**JINDRICH VANEK, PRAHA**  
odborný semenársky obchod

**Václavské nám. 13**  
„u zlaté husy“.

**Pozor!**

Malé prechladnutie, influenza, nepatrné, pokašľavanie dostatočne sú, aby zdraviu hrozilo veľké nebezpečie, pri čom liečenie shtné často i celý majetok. **Plúcová nemoc** je táto krozná choroba, tam sa ukrýva za pokašľavanim, je o teda dostatočná príčina k tomu, aby každý kto kašle



koho prsí bolia, je zašlamovaný, kto nemá chuti k jedeniu, potí sa a zoslábnul, hneď užívaj zlatou medailon vyznačený.

**Örkény sirop lipového mädu,**

ktorý utišuje kašľanie, zastavuje krvavé plucanie, zvlášte rozpušťa šľajm, prekúša oslabujúce potenie sa vnoči a naprúva chuť k jedeniu. Kto ťažko dýcha nech ho bezodkladne uživa, bo jeho upotrebenie prevyšuje všetko očakavanie. Cena jednej fľašky na prúbu 3 koruny, veľkej fľašky 5 korún, a 3 fľašky franko 15 korún. Spôstovou dobierkou alebo pri poprednom zaslaní peňazi pesiela dorabateľ

**Örkény „Apostol“ lekáreň**

Budapešt, József-körut 64. (S Klád 76.)

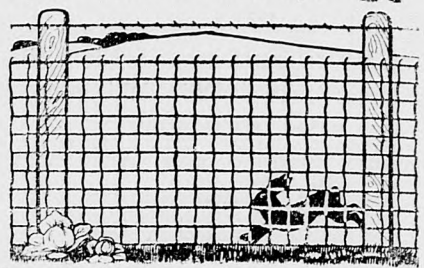
Len u **JOSEF SUCHANEK** dorabateľstvo a zasielateľstvo firmy ručnéj a strojovej

Skakovny v Novom Hrádku (Čechy)

obdrží každý zaručene najlepšie a najlacnejšie. Skakovské výrobky každého druhu, jako kanatasy, zefiry, ofordy, svpkovinu. Specialne výroby zefiru. Mnoho pochvalných dopisov po ruce. Drž sa knždy he-la Svoj k svojmu, a podporuj Krestanskú firmu. Tiež výhodná kúpa dobrých zbytkov, 40 metrov za K. 17, vyplatené 20 metrov za K. 8,50, nevyplatené. Vzorky franko, avšak od zbytkov sa vzorky nezasielajú

**PODIVNE LACNÉ PLOTY!**

Domáce dôroby!



Mepočetné listy uznania dokazujú patentovaného

**Hungária-pletiva z drótu**

nedos'iziteľnú zvláštnosť.

Dôrob z horgaňovaného drótu. — Zabarvit' netreba. Cena štvorcovho metra od 30 hal. vysej.

K objednaníu u vylučného dorabateľ'a:

**Alexander Haidekker**

Dielňa pletiva a plotov z drótu

Budapest, VIII., Üllői-ut 48/60, sz.

Výhodná, správna a rýchla výsluha. Obrázkový cenník franko zdarma.

**Najlepší český prameň k objednaníu.**

Lacne perie na postel!

1 kg. sivé drapané 2 K, ľedšie 2 K 40 h.; polbiele 2 K 80 h.; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako snah biele, drapané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. paperie, sivé 6 K, 7 K; biele fajnové 10 K; naj-fajnejšie paperie z prs 12 K. — Pri oblednaní 5 kg. franko. —

**Hotové posteľe** z hustej tkanyni červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá, 116 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 58 cm. široký, naplnený novým, sivým, veľmi trváčim perim 16 K; polpáperie 20 K; paperie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Vývoz s postovon dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo navrat dovolené.

Za nezodpovedné návrat peňazi. **S. Benisch v Deschenitz** číslo 826. Böhmérwald. Cenníky franko zdorma.

**Najdokonalejší**

a najspofahlivejší liek domáci, ktorý spolu ako ústna voda, zarovnak aj ku ochrane vlasov, kože a ako prostriedok posilňujúci a bolesť ulavujúci skutočne sodpovie svojmu povolaniu je opravdový

**Slanovinový lieh sily**  
fľaška po 30, 40 hal., 1 a 2 korunách.

Potrebný v každej domácnosti. Všeade k dostaniu vo fľaškách po 30, 40 hal., 1 a 2 korunách. 10 kusov malých fľašiek za 3 koruny posiela poštovou dobierkou alebo pri poprednom zaslaní peňazi.

Laboratorium **KOSMOS, Győr.**

**ISTÝ ZDAR**

**Premáha**  
v rýchľom liečení lámky, pakostnice a chorób z prechľá nulia všetky iné lieky. Úplné vyhečenie!

rychle oslobodenie od bolesti lámky a pakostnice poskytuje len

**Kriegnerov**

Proti lámke, pakostnici, pichaniu, klaníu, bolesti chrbta, drieku a kosti najistejší liek je.

**REPARATOR**

Od desaťročia potrebujú ho s mimoriadnym úspechom ku natieraníu z vonka. — Vela tisíc listov poďakovania a uznania.

(Spiritus petrae camphoratus) upotrebený s vyš spomenutým liekom povolany je najúspešnej a výlučne vylicit' lámka, pakostnicu, rheuma a z prechladnutia pochádziace choroby.

Nech neprobuje chorý lež proti lámke a pakostnici nech potrebuje ako najlepší liek : **Kriegnerov Reparator**

S úspechom lieči už po niekoľkokratnom natrení. Veľky zdar aj pri omrzlinách. Cena malej fľašky 1 koruna, veľkej fľašky 2 koruny. Poštou franko 5 malých fľašiek 5 K. 3 veľke fľašky 6 K. — K dostaniu v každej lekárni ako aj bezprostredne ú vylučného dorabateľ'a.

**V KRIEGNER „KORONA-LEKÁRNI“** : BUDAPEŠT : Kalvin plac 8.

Zasielky denne spoštovou dobierkou alebo pri predbežnom odposlaní peňazi.